

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਣਦੇਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰਫ ਸਰੇਸਟ ਗੀਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਹੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਵਚਨ ਦੀ ਹਰ ਪੁਸਤਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਪੁਸਤਕ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੈਵੀ ਦੇਖਰੇਖ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤਾਂ ਮਸੀਹੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤਰਕਪੂਰਣ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਆਮ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਵਿਚ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਈਬਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਦੀ ਹੈ? ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਲਮ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਕਿਉਂ ਲਿਖਿਆ? ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਟਿਕਾਊ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸੀ? ਕੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ? ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਜੋਕਾ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜੀਉਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਛੋਟੀ-ਮੋਟੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਉਹ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰੋਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਜੋਕੇ ਪਾਠਕ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਗੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਤਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਪਾਠਕ ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਸਮਝ ਰਾਹੀਂ, ਅਜੋਕੇ ਪਾਠਕ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜੇਕੇ ਪਾਠਕ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੇ ਕਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਸੀਹੀ ਨਿਰਚਾ ਅਤੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੇ ਲਈ ਅਰਥ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਸਮਾਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਨੇ “ਸ਼ਤਾਨੀ ਮਨੁੱਖ” ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 4)। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਉਗਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੀਏ, ਉਸ ਦੇ ਸਬਦ ਲਗਭਗ ਤੁਰੰਤ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਪੰਨੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਨਗੇ। ਯਹੂਦਾਹ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ “ਸ਼ਤਾਨੀ ਮਨੁੱਖਾਂ” ਬਾਰੇ ਜੇ ਕਹਿਣ ਲਈ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਰਸ ਨੇ “ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ” ਆਖਿਆ ਸੀ (2 ਪਤਰਸ 2:1)। ਜਦ ਕਿ ਦੇਵਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਤਾਇਆ ਸੀ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ “ਸ਼ਤਾਨੀ ਮਨੁੱਖਾਂ” ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ “ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ” ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਫ਼ੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 16; 2 ਪਤਰਸ 2:14) ਅਤੇ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਿਆ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 8; 2 ਪਤਰਸ 2:10)। ਉਹ ਅਨੈਤਿਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਧੱਬਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਦਸਤੂਰ ਦੇ ਲਈ ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 12, 13, 18, 19; 2 ਪਤਰਸ 2:13, 14)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਸੁਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮਰੂਪਤਾ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ (ਯਹੂਦਾਹ 6; 2 ਪਤਰਸ 2:4)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹੀ, ਦੇਵਾਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹੋ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹੋ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਸੀ ਉਹੋ ਉਦੇਸ਼ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਦੂਜੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸੁਰਾਗਾਂ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਕ ਕਠੋਰ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਸਬੂਤ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ

ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀਅਤ ਯਹੂਦਿਯਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਉਸ ਨਾਮ ਦੇ ਰਸੂਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ।

ਅੱਜ ਦੇ ਪਾਠਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਜਾਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਨ। ਪਤਰਸ ਕੁਝ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੂਜੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਗੜਬੜ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਛੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਆਮ ਤੌਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਕ ਆਮ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪੂਰੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਇਹ ਜਾਣ ਲੈਣ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕ (ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕ) ਰਸੂਲੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਸਮਾਜਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਸ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀਵਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ (ਯਹੂਦਾਹ 20, 21; 2 ਪਤਰਸ 2:20, 21)। ਨਾ ਹੀ ਪਤਰਸ ਨਾ ਹੀ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ (2 ਪਤਰਸ 2:12) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ "ਸਦਾ ਤੀਕ ਦਾ ਅਨੁਰ ਘੁੱਪ ਘੇਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ" (ਯਹੂਦਾਹ 13)। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇੱਕੋ ਤਬਕੇ ਦੇ ਸਨ।

ਜਦ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਰ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼

ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਪਤਰਸ, ਯਹੂਦਾਹ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਜੋ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜੋ ਰਸੂਲੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਸੀ (2 ਪਤਰਸ 1:3, 8)। ਸ਼ਾਇਦ ਅੰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਜਥਾਰਥ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਉਣ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈਆਂ ਸਨ (2 ਪਤਰਸ 3:3-10)। ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ, ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਧਰਮੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਇਆ ਸੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਯਹੂਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਰਸੂਲੀ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 3; 2 ਪਤਰਸ 1:3)। ਉਲਟ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਹੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿੱਦਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 4; 2 ਪਤਰਸ 2:1)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ “ਉਸ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਵਾਰ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਤਨ ਕਰਨਾ” (ਯਹੂਦਾਹ 3)।

ਸਰੋਤੇ

ਜਦ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਸਧਾਰਣ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ, “ਜਿਹੜੇ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਈ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ” (ਯਹੂਦਾਹ 1), ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਵਰਣਨ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਸਹੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰੋਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਉਸ ਦਾ ਅਪ੍ਰੇਰਿਤ ਯਹੂਦੀ ਅਪੋਕ੍ਰਿਫਾ ਸੰਬੰਧੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਯਹੂਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹੋਣਗੇ। ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਈਥੀਓਪਿਕ ਈਨੇਕ ਜਾਂ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ, ਅਪੋਕ੍ਰਿਫਾ ਸੰਬੰਧੀ ਰਚਨਾ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਦਾ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਉਹ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵੀ, ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ, ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਾਹ ਕਰਦਾ ਸਾਂ।” ਫਿਰ ਉਸ

ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਤਾਗੀਦ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣੀ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਓਸ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰੋ” (ਯਹੂਦਾਹ 3)। “ਤੁਸੀਂ” ਅਤੇ “ਮੈਂ” ਪੜਨਾਵ ਆਮ ਹਨ। ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਆਮ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਲੇਖਕ

ਇਸ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਇਹ ਦੱਸੀ ਕਿ ਮੈਂ “ਯਹੂਦਾਹ ਜਿਹੜਾ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਭਰਾ ਹਾਂ” (ਯਹੂਦਾਹ 1)। ਜਦ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿਆਨ ਘੱਟ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਯਹੂਦਾਹ ਨਾਮ ਯਹੂਦੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸੀ), ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਆਰੰਭਕ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਯਿਸੂ ਦਾ ਭਰਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਲੋਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਖੁਦ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਮਰਕੁਸ 6:3 ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਹੂਦਾਹ ਯਹੂਦਾਹ ਨਾਮ ਦਾ ਛੋਟਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਮਰਕੁਸ 6:3 ਵਿਚ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਉਹ ਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਤੀ 13:55 ਵਿਚ ਜੇ ਸੂਚੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਸੀ, ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਭਰਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਦੋਂ ਲੂਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ) ਦਾ ਦੂਜਾ ਸੰਸਕਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸੰਸਕਰਣ ਜਿਹੜਾ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਣਾ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲੂਕਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਭਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਉੱਪਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਉਠਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਦੇ ਭਰਾ ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 1:14)। ਅਨੁਮਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ, ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਵੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਲੂਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯਾਕੂਬ, ਜੋ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਆਗੂ ਬਣਿਆ। ਯਾਕੂਬ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 15:13-21), ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 21:18; ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:7; ਗਲਾਤੀਆਂ 1:19; 2:9, 12)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਲਿਖੀ (ਲਗਭਗ 57 ਈਸਵੀ ਵਿਚ)। ਇਹ ਪੱਤ੍ਰੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਭਰਾ, ਯਹੂਦਾਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਬਣ ਗਏ ਸਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:5)। ਯਹੂਦਾਹ ਅਰਥਾਤ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਭਰਾ ਬਾਰੇ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਜਿਸ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਬਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਮਤੀਅਮ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਮਤਰੇਆ ਭਰਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਕਾਫੀ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਅਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ

ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਹ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਸੀ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ। ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾ ਹੀ ਇਤਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜੋ ਸਵਾਲ ਹਨ 2 ਪਤਰਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ, ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਲੇਖਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ, ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਆਮ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਹਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਜੋ ਵਰਣਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸੰਜੇਗ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜੀ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੰਦਰਾਂ ਆਇਤਾਂ 2 ਪਤਰਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਬਾਰੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਤੁਲਨਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਤਰਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਮੂਨਾ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ:

(1) ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਰਸੂਲਾਂ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ

ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 17, 18)। ਆਇਤ 17 ਵਿਚ, “ਰਸੂਲਾਂ” ਸ਼ਬਦ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸੰਕੇਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। (2) ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਰਸ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਯਹੂਦਾਹ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਗੂ ਸੀ, ਮਸੀਹ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਦੀ ਬਜਾਇ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ		
ਯਹੂਦਾਹ		2 ਪਤਰਸ
4	ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਸੁਆਮੀ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।	2:1
4	ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਗੇਤਰੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।	2:3
6	ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹੇ ਨਿਆਉਂ ਲਈ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ।	2:4
7	ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ ਸਜ਼ਾ ਭੋਗਦੇ ਹੋਏ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।	2:6
8	ਏਹ ਮਨੁੱਖ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।	2:10
9	ਦੂਤ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।	2:11
10	ਇਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਦੇ ਵਿਖੇ ਕੁਫਰ ਬਦਕੇ ਹਨ।	2:12
10	ਇਹ ਲੋਕ ਅਸਲੋਂ ਬੁੱਧਹੀਨ ਅਤੇ ਬੇ ਅਕਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਰਗੇ ਹਨ।	2:12
11	ਉਹ ਬਿਲਾਅਮ ਦੇ ਰਾਹ ਹੋ ਤੁਰੇ ਜਿਹ ਨੇ ਕੁਧਰਮ ਦੀ ਮਜ਼ਹੂਰੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਜਾਤਾ।	2:15
12	ਉਹ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਲੰਕ ਅਤੇ ਦਾਗ ਹਨ।	2:13
12	ਏਹ ਪੈਣਾਂ ਦੇ ਉਡਾਏ ਹੋਏ ਸੁੱਕੇ ਬੱਦਲ ਹਨ।	2:17
13	ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਦਾ ਤੀਕ ਦਾ ਅਨੂਚ ਘੁੱਪ ਘੇਰ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।	2:17
16	ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂੰਹੋਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਫੇਕੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ।	2:18
17	ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ ਜੋ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਆਖੀਆਂ।	3:2
18	ਅੰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ (ਦਿਨ) ਠੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਤਾਨੀ ਕਾਮਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਗੇ।	3:3

*ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਲਗਾਇਆ,
ਜਦ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।*

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ	2 ਪਤਰਸ
1. ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਇਸਾਰਏਲ (ਆਇਤ 5)	1. -
2. ਦੂਤ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹੇ (ਆਇਤ 6)	2. ਬਾਗੀ ਦੂਤ (2:4)
3. -	3. ਨੂਹ (2:5)
4. ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ (ਆਇਤ 7)	4. ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ (2:6)
5. -	5. ਲੂਤ (2:7, 8)
6. ਮੂਸਾ (ਆਇਤ 9)	6. -
7. ਕਇਨ (ਆਇਤ 11)	7. -
8. ਬਿਲਾਅਮ (ਆਇਤ 11)	8. ਬਿਲਾਅਮ (2:15, 16)
9. ਕੋਰਾਹ (ਆਇਤ 11)	9. -
10. ਹਨੇਕ (ਆਇਤ 14)	10. -

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ, ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ 2 ਪਤਰਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਲਈ, ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ 2 ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ 2 ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਤਰਸ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਯੂਨਾਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰੀਕ, ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਤੁਲਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰੀਵ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਕਮੈਂਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।¹ ਕੁਝ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਤੀਜੇ ਸਰੋਤ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਫੇਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਿਹੜੇ ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਭਰਾ, ਉਸ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਜਿਸ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਤਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨਾ ਹੀ ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਿਰਾ “ਗਿਆਨ” (γνῶσις, ਗਨੋਸਿਸ) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦੇ ਖੰਡਨ ਦੇ ਤੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਰਹੱਸਵਾਦ ਦਾ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਦੇਹਰਾਪਣ ਹੈ। ਦੇਹਰਾਪਣ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਤਿੱਖੀ ਭਿੰਨਤਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਸਰੀਰਕ ਨੂੰ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਬੁਰੇ ਵਜੋਂ, ਜਦ ਕਿ ਆਤਮਿਕ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ 2 ਪਤਰਸ ਨਾ ਹੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਦੇਹਰੇਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਮਾਣ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਤਰਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੁੱਝੀ ਕਲਪਨਾ ਜਿਹੜੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਅਵਧੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦਲੀਲ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਫਰਜ਼ੀ ਨਾਂਅ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਯਹੂਦੀ ਪਾਠਕਾਂ² ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਪਤਰਸ ਪਰਾਈਆਂ ਕੋਮ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ³ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਦੇ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋੜ ਪਈ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੇ 2 ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਠੋਸ ਹੈ ਜੇਕਰ 2 ਪਤਰਸ ਫਰਜ਼ੀ ਨਾਂਅ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟੇ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੋਵੇਂ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਸਨ, ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਯਹੂਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲਈ ਪਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ ਵੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਹੜੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਹਿਲੀ ਆਈ, ਅੰਤ ਵਿਚ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ, ਯਾਬੂਬ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਾਂਗ, ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੇ ਖਿੰਡਣ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਬਿਹਤਰ ਪਰਮਾਣ ਮਜ਼ਹੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇਕ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਰਵੱਈਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ

ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਰੰਭਕ ਕਲੀਸੀਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਆਰੰਭਕ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਯਹੂਦਿਯਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਦੰਮਿਸਕ ਨੂੰ ਸੈਲੂਸ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀਅਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਫੈਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਜੋ ਫਲਿਸਤੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 9:1, 2)। ਗਲਾਤੀਆਂ 2:1 ਦੇ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਮਨ ਮਸੀਹ ਦੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ, ਦੰਮਿਸਕ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਸੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਦਾ ਪਰਮਾਣ ਯਹੂਸਲਮ ਤੋਂ ਯਹੂਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਖਿੰਡਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਤੀਫਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਲੋਕ ਖਿੰਡ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਾਕਿਯਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 11:19, 20)।

ਇਹ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਲੀਬ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਅੰਤਾਕਿਯਾ ਅਤੇ ਦੰਮਿਸਕ ਵਰਗੇ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸੁਣਾਉਣ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਮਸੀਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਸੀਰੀਯਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ, ਯਹੂਦਿਯਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਅਫਰਾ-ਤਫਰਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਲੂਸ ਹੀ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਾ ਨੀਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ, ਜੇਲ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰਸੂਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਢ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਗਲੀਲੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸੀ।

ਯਹੂਸਲਮ ਤੋਂ ਯਹੂਦੀ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਯਹੂਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਲੈ

ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਿਸਤੀਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਦੇਵੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਸਨ।⁴ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋ ਵੱਧ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰੇ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਯਹੂਦੀ ਫਲਸਫਿਆਂ ਨਾਲ ਚੋਹਲ-ਮੋਹਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਅਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਿਆ। ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਲਕੇ ਨੈਤਿਕ ਨਿਯਮ ਲਈ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਿਆ।

ਰਸੂਲੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਤੱਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੁਬਾਰਾ ਆਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਮਸੀਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਭਾਵਕ ਨੈਤਿਕ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੁਬਾਰਾ ਆਵੇਗਾ ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 2 ਪਤਰਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ (2 ਪਤਰਸ 3:11-13)। ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ, ਇਹ ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਉਣ ਤੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ “ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਾਡਾ ਸੁਆਮੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੀ ਉਲਝਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਯਹੂਦਾਹ 4)। ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਉੱਚਿਤ ਹੈ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ, ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ 40 ਈਸਵੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜਾਂ 50 ਈਸਵੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ।

ਜੇਕਰ 2 ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਯਹੂਦੀ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਪਤਰਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯਹੂਦੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਹੂਦੀ ਸਨ, ਕੁਝ ਸੀਰੀਯਾ/ਫਲਿਸਤੀਨ ਵਿਚ, ਜਿਹੜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗੈਰ-ਯਹੂਦੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ

ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ

ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਜੋ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਲੇਰ, ਘਮੰਡੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਗੇ ਹੋਏ ਸਨ (ਯਹੂਦਾਹ 16; 2 ਪਤਰਸ 2:14)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ (ਯਹੂਦਾਹ 4, 12, 13; 2 ਪਤਰਸ 2:19)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਮਸੀਹੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ।

ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਪਤਰਸ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਸੁਰਗਦੂਤਾਂ ਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ (ਯਹੂਦਾਹ 6; 2 ਪਤਰਸ 2:4)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿੱਕਲਿਆ ਕਿ ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਪਖੰਡ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਈ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸੁਰਗਦੂਤਾਂ ਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਯਹੂਦੀ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਚੋਖੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ। ਸੁਰਗਦੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਵੈਚਲਿਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਦੁਆਰਾ ਅਪੋਕ੍ਰਿਫਾ (ਅਪ੍ਰਮਾਣਕ) ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਸ਼ਾਇਦ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ, ਗੈਰ-ਪਰਮਾਣਿਕ ਯਹੂਦੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਇਹ ਪੱਤ੍ਰੀ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਵਿਖੇ ਮਹਾਂ ਦੂਤ “ਮੀਕਾਏਲ” ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਆਇਤ 9), ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਜਿਸ ਦਾ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਅਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਨਕਲ ਬਚੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਸਾ ਦਾ ਨੇਮ ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮੱਕਾਬੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ। ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਬਚਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੂਸਾ ਦੁਆਰਾ ਯਹੋਸ਼ੁਆ ਨੂੰ ਵਿਦਾਈ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਉਠਾ ਲਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਇਸ ਦੀ “ਕਲਪਨਾ” ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦੀ ਲੇਖ ਦੇ ਲਈ

ਮੀਕਾਏਲ ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਹਾਣੀ ਉਸ ਬਚੀ ਹੋਈ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਆਚ ਗਈ, ਜਾਂ ਯਹੂਦਾਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਆਚ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਆਰੰਭਕ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੇਖਕ ਉਸ ਰਚਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਿਹਾ ਸੀ।⁵ ਉਹ ਰਚਨਾ ਉਹੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ 1 ਈਨੇਕ ਜਾਂ ਈਥੀਓਪਿਕ ਈਨੇਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਰੰਭਕ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਖਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈਥੀਓਪਿਕ ਕਲੀਸੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਣਿਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਈਥੀਓਪਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਿੰਸਿਆ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਅਤੇ ਲਾਤੀਨੀ ਹਸਤਲਿੱਪੀਆਂ ਵਿਚ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਯਹੂਦਾਹ ਨੇ 1 ਈਨੇਕ 1:9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਈਨੇਕ ਇਕ ਗੁੱਝਲਦਾਰ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਈਨੇਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਆਦਮ ਦੀ ਸਤਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਸੰਯੋਜਤ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਇਦ ਲਗਭਗ 170 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਚਨਾ ਹੋਰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕੇਤਕ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਸ਼ਟ ਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। (ਈਨੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਭਾਵ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਰਤ ਚਰਚਾ ਲਈ, 14, 15 ਆਇਤਾਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ।)

ਰੂਪ-ਰੇਖਾ

- I. ਸਲਾਮ: ਜਿਹੜੇ ਸੱਚੇ ਹੋਏ ਹਨ (ਆਇਤਾਂ 1, 2)
- II. ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ (ਆਇਤਾਂ 3, 4)
 - A. ਨਿਹਚਾ ਲਈ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਜਤਨ ਕਰਨਾ (ਆਇਤ 3)
 - B. ਝੂਠੇ ਗੁਰੂ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਆ ਵੜੇ (ਆਇਤ 4)
- III. ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ (ਆਇਤਾਂ 5-16)
 - A. ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ (ਆਇਤਾਂ 5-7)
 1. ਬੇਪਰਤੀਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀ (ਆਇਤ 5)
 2. ਦੂਤ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਨਾ ਰਹੇ (ਆਇਤ 6)
 3. ਹਰਾਮਕਾਰ ਸਦੂਮ ਅਤੇ ਅਮੂਰਾਹ (ਆਇਤ 7)
 - B. ਝੂਠੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ (ਆਇਤਾਂ 8-13)
 1. ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣਾ (ਆਇਤਾਂ 8-10)

2. ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਹੇਠ (ਆਇਤ 11)
 - a. “ਕਇਨ ਦਾ ਰਾਹ”
 - b. “ਬਿਲਾਅਮ ਦਾ ਭਰਮ”
 - c. “ਕੋਰਹ ਦਾ ਵਿਰੋਧ”
 3. ਸੁਆਰਥੀ, ਨਿਸਫਲ ਅਤੇ ਹਰਾਮਕਾਰ (ਆਇਤਾਂ 12, 13)
 - a. “ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਟਿੱਲੇ”
 - b. “ਸੁੱਕੇ ਬੱਦਲ”
 - c. “ਪਤ ਝੜ ਰੁੱਤ ਦੇ ਬਿਰਛ ਜੋ ਅਫਲ ਹਨ”
 - d. “ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸੂਕਰਦੀਆਂ ਠਾਠਾਂ”
 - e. “ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ”
- C. ਕੁਧਰਮੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਨੇਕ ਦਾ ਅਗੰਮ ਵਾਕ (ਆਇਤਾਂ 14–16)
- IV. ਇਕ ਤੁਲਨਾ: ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਖੌਲੀਏ ਬਨਾਮ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ (ਆਇਤਾਂ 17–23)
- A. ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਖੌਲੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਿਤਾਵਨੀ (ਆਇਤਾਂ 17–19)
1. ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ (ਆਇਤਾਂ 17, 18)
 2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ (ਆਇਤ 19)
 - a. “ਧੜੇਬਾਜ਼”
 - b. “ਸਰੀਰਕ”
 - c. “ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ”
- B. ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਨਸੀਹਤਾਂ (ਆਇਤਾਂ 20–23)
1. ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰਚਾ ਉੱਤੇ ਉਸਾਰਨਾ (ਆਇਤਾਂ 20, 21)
 - a. “ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਾ”
 - b. “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ”
 - c. “ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ”
 2. ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਆਲੂ ਬਣਨਾ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿੱਚੋਂ ਧੂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਬਚਾਉਣਾ (ਆਇਤਾਂ 22, 23)
- V. ਅੰਤ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ (ਆਇਤ 24, 25)

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਜੇ. ਐਨ. ਡੀ. ਕੈਲੀ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦਿ ਐਪਿਸਟਲ ਆਫ਼ ਪੀਟਰ ਐਂਡ ਜੂਡ*, ਬਲੈਕਸ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਲੰਡਨ: ਐਡਮ ਐਂਡ ਚਾਰਲਸ ਬਲੈਕ, 1969), ਵਿਚ ਸਫ਼ਾ 227 ਵੇਖੋ। ਕੈਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ “ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਸਭਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

²ਰਿਚਰਡ ਜੇ. ਬੁਕਹਮ, "ਜੂਡ ਅਪਿਸਟਲ ਆਫ਼," ਵਿਚ *ਦਿ ਅੱਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ*, ਰਚਨਾ ਡੇਵਿਡ ਨੇਏਲ ਫਰੀਡਮੈਨ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡਬਲਡੇਅ, 1992), 3:1102 ਵੇਖੋ। ਬੁਕਹਮ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਠਕ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਾਈਆਂ ਕੋਮਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ³ਜੌਨ ਐਚ. ਈਲੀਓਟ, "ਪੀਟਰ, ਸੈਕੰਡ ਅਪਿਸਟਲ ਆਫ਼," ਵਿਚ *ਦਿ ਅੱਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ*, ਰਚਨਾ ਡੇਵਿਡ ਨੇਏਲ ਫਰੀਡਮੈਨ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡਬਲਡੇਅ, 1992), 5:287 ਵੇਖੋ। ਈਲੀਓਟ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 2 ਪਤਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਠਕ "ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਹੁਵਾਦੀ ਯਹੂਦੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।" "ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਲੀਓਨ-ਹਾਰਡ ਰੋਸਟ, *ਜੂਡਾਇਜ਼ਮ ਆਊਟਸਾਇਡ ਦ ਹਿਬਰੂ ਕੈਨਨ*, ਅਨੁਵਾਦ ਡੇਵਿਡ ਈ. ਗਰੀਨ (ਨੈਸਵਿਲੇ: ਅਬਿੰਗਡਨ, 1971) ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝੋ। ⁵ਕੈਲੀ ਨੇ ਐਲਗਜ਼ਾਂਡਰੀਆ ਦੇ ਕਲੀਮੈਂਟ, ਓਰੀਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ। (ਕੈਲੀ, 265.)